

FI lausuntopyyntö VV

1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Pyhäjoen kunta	Matti Soronen	matti.soronen@pyhajoki.fi	27.3.2017	Kunnanhallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

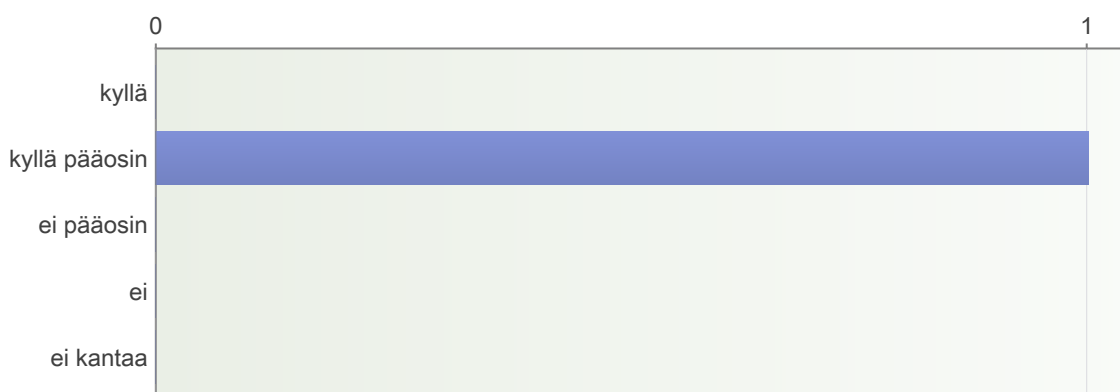
4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ehdotettu malli uhkaa pirstaloittaa palvelut monien eri toimijoiden vastuulle. Maakunnalla järjestäjänä ei ole suora ohjausvaltaa palvelujen tuottajiin ja sopimusten kautta ohjaaminen on haasteellista. Esiitetty malli ei tue integraatiota, palvelujen saatavuuden yhdenvertaisuutta eikä kustannusten hillintää. Uhkana on, että valinnanvapaudesta hyötyy ne, jotka jo nyt ovat terveempiä ja paremmin voivia ja sen vuoksi uudistus ei esitetyssä muodossa kavenna terveyseroja. Valinnanvapauden lisäämistä tulee tehdä asteittain ja hallitusti esimerkiksi nykyistä palvelusetelitoimintaa laajentamalla. Valinnanvapaus esitetyssä muodossa luo jopa nykyistä selkeämmän rajan perustason ja erikoistason palveluihin, josta erosta koko sote-uudistuksessa erityisesti pyritään pääsemään eroon.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

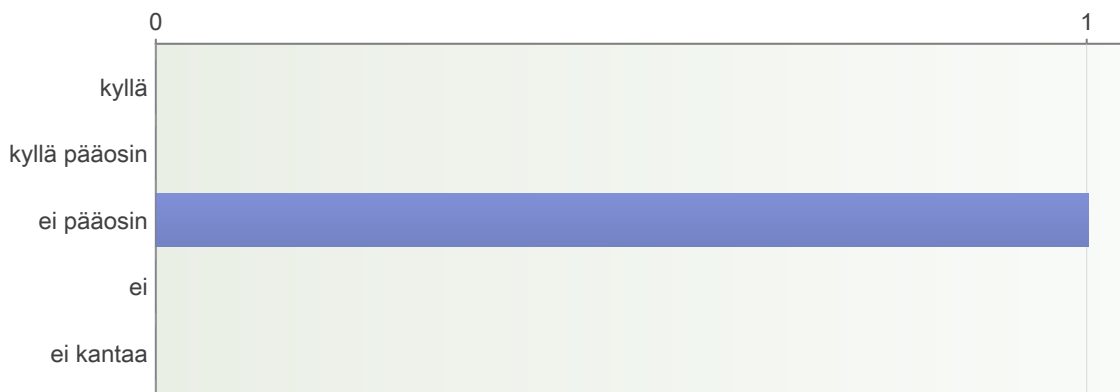
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lähtökohtaisesti valinnanvapaus edistää asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia, mutta edellyttää asiakkaalta kykyä ja mahdollisuuksia oikeasti valita. Erityisesti paljon palveluja tarvitsevien ryhmien kuten mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden sekä tavanomaista enemmän tukea tarvitsevien perheiden osalta valinnanvapaus ja sitä kautta vaikuttaminen jää näennäiseksi ja uhkaa jopa hankaloittaa kokonaisvaltaisten palvelujen saamista. Asiakassuunnitelma ei ole ihmeratkaisu monille tuottajille hajaantuvan palveluketjun yhdistämiseksi. Siitä on kokemusta jo nykyisten, huomattavasti pienempienkin organisaatioiden toiminnassa.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lähtökohtaisesti valinnanvapaus lisää asiakkaan mahdollisuuksia hakeutua hänelle sopiviin palveluihin, mutta lakiluonnoksessa esitetty järjestelmä on monimutkainen ja edellyttää asiakkaalta kykyä arvioida sekä omaa tilannetta että tarjolla olevia vaihtoehtoja. Jotta asiakas oikeasti kykenee valitsemaan, hän tarvitsee tuekseen kattavan, vertailukelpoisen tiedon eri vaihtoehtoista ja usein myös tuen valinnan suorittamiseen. Puolueettoman ja osaavan tuen järjestäminen lisää kustannuksia.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelujen yhteensovittaminen asiakkaan kannalta toimivaksi palvelukokonaisuudeksi tulee olemaan haasteellista monille, liiketoimintaperiaatteella toimiville eri tuottajille hajaantuvan tuotannon vuoksi. Vaarana on palveluntuottajien osaoptimointi asiakkaan tarpeen kustannuksella. Nykyisessäkin julkisessa, tulosityksiköihin organisoidussa palvelutuotannossa on nähtävissä samaa osaoptimointia vaikka maksaja on lopulta sama organisaatio. Miten tosiasiallisesti voidaan estää osaoptimointi järjestelmässä, jossa yritys joka tapauksessa pyrkii omalta kannaltaan mahdollisimman kustannustehokkaaseen toimintaan. Vaarana on, että maksajaksi jää lopulta maakunnan liikelaitos yritysten rajattua palvelunsa sopimuksin määriteltyyn välttämättömään. Vaarana on myös, että asiakas joutuu "pallottelun" kohteeksi eri toimijoiden välillä. Valinnanvapausmalli vaatii maakunnan liikelaitokselta todella hyvää osaamista ja paneutumista asiakkaan tilanteeseen tavalla, joka vastaa varsinaisen palvelun tuottamiseen vaadittavaa osaamista ja se taas aiheuttaa päällekkäistä työtä ja ylimääräisiä kustannuksia. Sosiaali- ja terveyspalveluissa on viime kädessä aina kyse ihmisen kohtaamisesta ja kyvystä toimivaan vuorovaikutukseen asiakkaan ja ammattilaisen välillä.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus esitettyssä muodossa ja varsinkin esitettyssä aikataulussa vaarantaa kustannusten hillintätavoitteen saavuttamisen. Palveluntuottajien lisääntyminen merkitsee myös palvelutarjonnan lisääntymistä. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeet ovat "rajattomat" ja vaarana on, että tarjonnan lisääntyminen lisää myös kysyntää. Yksityisten tuottajien lisääntyminen luo paineita julkisen tuotannon sopeuttamiseen ja kykeneekö liikelaitos reagoimaan niin nopeasti, että kustannuskehitys kokonaisuudessaan pysyy aisoissa. Suun terveydenhuollon osalta valinnanvapaus johtanee nykyisellään yksityisesti rahoitettujen palvelujen siirtymisen verovaroin rahoitettavaksi ja se lisää julkisia kustannuksia. Sama kehitys tapahtunee osittain myös työterveyshuollon sairausvastaanoton osalta. Osa työnantajista, mm. kunnat luopunevat sairausvastaanottopalvelujen ostamisesta, jos valinnanvapaus tuo ne sote-keskusten kautta työntekijöiden saataville maakunnan maksamina, monissa tapauksissa vielä saman yksityisen palveluntuottajan toimintana. Kustannusten kasvun hillintään liittyvä tavoite edellyttää hallittua, asteittain tapahtuvaa kilpailun ja markkinoiden hyödyntämistä kohdennettuna sinne, missä kustannussäästömahdollisuudet ovat suurimpia. Suurimmat menoerät ovat vuodeosastohoidossa, vanhusten kotihoitossa ja palveluasumisessa sekä erikoissairaanhoidossa. Valinnanvapautta tulee laajentaa hallitusti hyödyntäen jo käytössä olevaa palvelusetelijärjestelmää. Kustannusten hillinnän kannalta tarkoituksenmukaisinta olisi luoda järjestämisen puitteet kuntoon 1.1.2019 mennessä ja ottaa tuotanto vaiheittain haltuun nykyisiltä toimijoilta 2-3 vuoden siirtymäajan puitteissa. Nykyisessä toiminnassa on paljon hyvää ja toimivaa ja kustannustehokasta, jota ei kannatta pirstoa toimimattomiksi, irrallisiksi osiksi nopeasti toteutetulla valinnanvapausmallilla. Kustannustavoitteen saavuttamiseksi ensiksi kannattaa lähteä remontoimaan sitä, mikä on rikki. Valinnanvapautta voisi hallitusti lisätä nykyistä palvelusetelijärjestelmää hyödyntäen.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

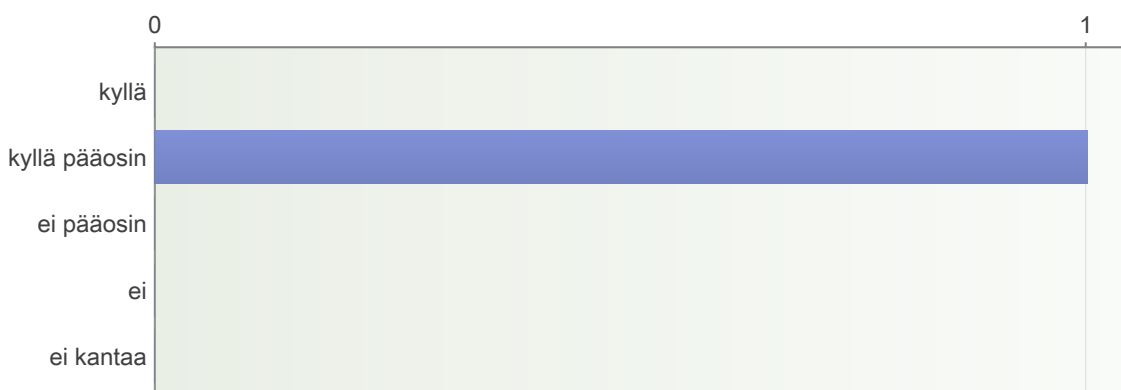
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos sisältää 14 asetuksenantovaltuutusta, joiden vuoksi maakunnan itsehallintoon kohdistuu tätä kautta merkittäviä kaventumisuhkia. Palvelutuotannon hajaantuminen monille eri tuottajille muuttaa maakunnan ohjaus- ja päätösvallan välilliseksi ja vaikeuttaa voimavarojen tehokasta ohjaamista ja käyttöä. Uudistus tulisi tehdä asteittain ja kokeilujen kautta sekä maakunnan päättämällä tavalla ja aikataulussa.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

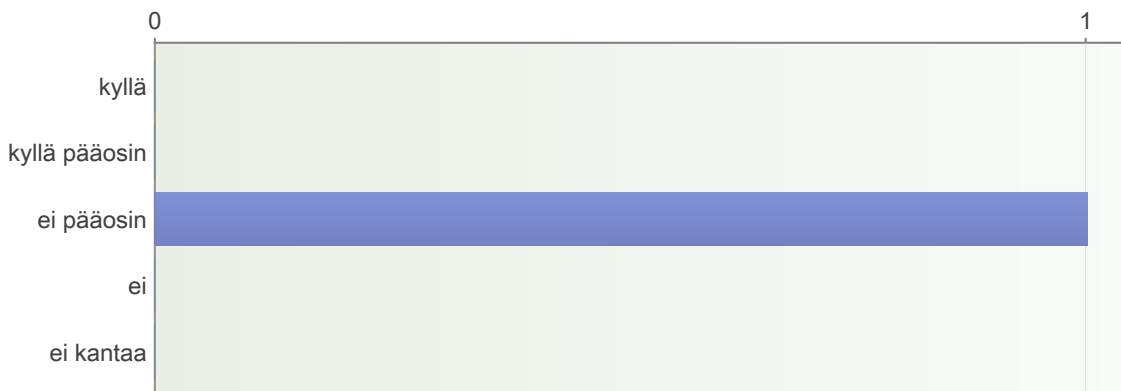
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tarvitaan lisäksi tarpeettoman ja yksityiskohtaisen sääntelyn purkamista. Yhtenä esimerkkinä voisi mainita nykyisen neuvola-asetuksen, joka tarpeettoman yksityiskohtaisesti ohjaa yhtä palvelua huomioimatta asiakkaiden tarpeiden erilaisuutta ja eri palvelujen yhteensovittamista.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveyspalveluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiötettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Suoran valinnan palvelujen sisältö vaikuttaa ratkaisevasti asiakkaan kannalta tarkoituksenmukaisten palvelukokonaisuuksien aikaansaamiseen. Esimerkiksi lapsiperheen osalta vaarana on, että palvelut hajaantuvat monen eri toimijan vastuulle, joista kenelläkään ei ole kokonaisvastuuta perheen tarvitsemien arjen tuen ja palvelujen osalta. Neuvola, ennaltaehkäisevä hammashuolto, kouluterveydenhuolto, ennakoiva perhetyö ja kotipalvelu, perheneuvola, lääkärinvastaanotto ja mielenterveystyö sekä varhaiskasvatus ja koulu jäävät pahimmassa tapauksessa kaikki eri toimijoiden vastuulle, jolloin kokonaisvastuu hajaantuu nykyisestäänkin. Monenlaista tukea tarvitsevien lapsiperheiden kannalta suoran valinnan palvelut voivat johtaa joko palvelujen hajaantumiseen tai niiden ohjautumiseen maakunnan liikelaitoksen kautta lastensuojeluna toteutettaviksi. Sote-keskuksille tulisi kyetä määrittelemään kattava vastuu lapsiperheiden normaalin arjen tukemisessa ja ennaltaehkäisevässä työssä yhdessä varhaiskasvatuksen ja koulun kanssa, jotta välttyttäisiin jo nykyisinkin pirstaloituneen palvelujärjestelmän edelleen pirstaloitumiselta.
- Vastaavia haasteita sisältyy mielenterveysongelmista ja päihdeongelmista kärsivien asiakkaiden palvelujen

osalta sekä myös ikäihmisten osalta.

Lääkärinvastaanotto toiminnassa ja siihen liittyvässä sosiaalipalvelussa tulisi kyetä kokonaisvaltaiseen elämäntilanteen tarkasteluun ja arjen tarpeisiin vastaamiseen ilman poislähtämisen kulttuuria. Tämä taas tuo haasteen suoran valinnan palvelujen korvausten määrittämiseen niin, että ne olisivat kaikissa tilanteissa oikeudenmukaisia ja kannustaisivat ennakoivaan ja kokonaisvaltaiseen, asiakastarpeista lähtevään toimintaan. Suoran valinnan palvelujen osalta tarvitaan vielä paljon selvitystyötä, kokeilua ja kustannusanalyysia toimivan mallin löytämiseksi.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suoran valinnan palvelujen osalta vaarana on myös, että pienissä ja keskisuurissakin kuntakeskuksissa sote-keskus hajaantuu usean eri toimijan toiminnaksi, jolloin kyllään ei ole riittävä pohjaa palvelujen kehittämiseksi eikä pitkällä aikavälillä asiakastarpeisiin vastaamiseksi. Uudet syntyvät sote-keskukset saattavat pahimmassa tapauksessa "hajottaa" nyt hyvin toimivan terveys- ja sosiaalikeskuksen ja muutaman vuoden päästä joudutaan maakunnan toimesta kokoamaan ne uudelleen jotta asiakkaiden tarpeisiin kyetään kunnolla vastaamaan.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämistä vastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

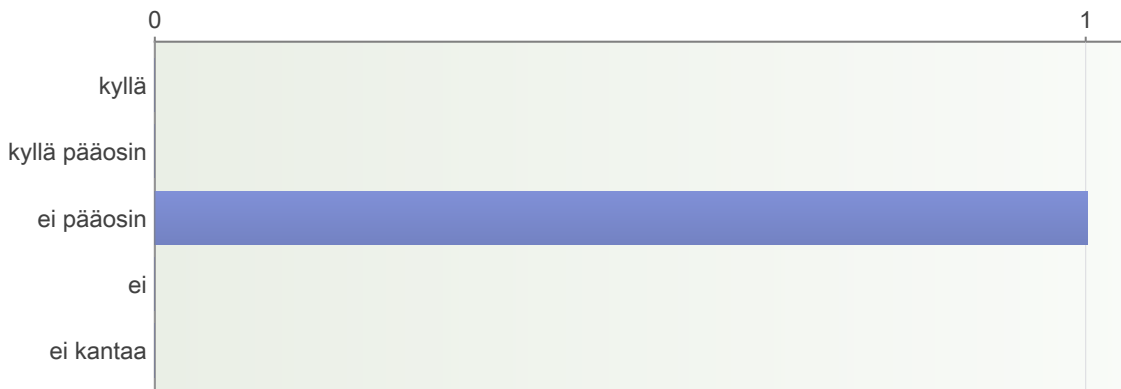
21. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maksusetelijärjestelmään jää sote-keskusten vastuulle ja maakunnan ohjausmahdollisuudet ovat vain välilliset sote-keskustoimijan kanssa tehtävän sopimuksen kautta.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

23. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maksusetelijärjestelmä saattaa olla sote-keskuksen kannalta vaikeasti hallittava sekä hintatason että palvelun laadun osalta. Maksusetelituottajat jäävät toisaalta sotekeskusten "armoille".

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

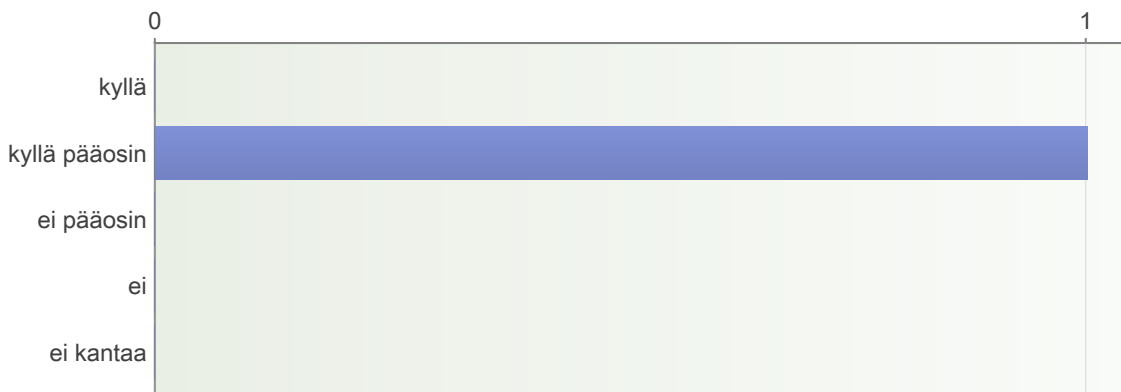
25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Edellyttää asiakkaalta kykyä arvioida eri palveluntuottajien tarjoamia vaihtoehtoja ja niiden laatua ja vaikuttavuutta.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

27. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- On hyvä, että asiakas saa valita myös liikelaitoksen toimipisteen ja palveluja antavan henkilön. Tältä osin säännökset ovat riittävät.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

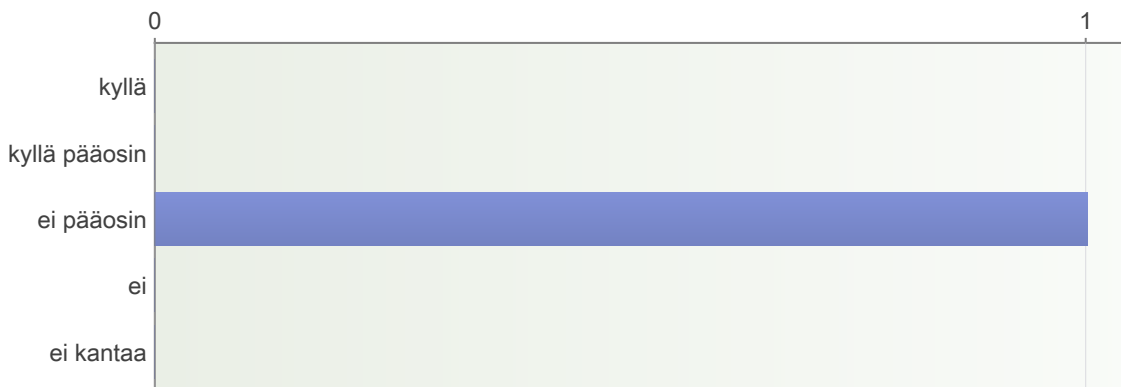
29. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelusetelijärjestelmästä on muodostunut toimiva malli. Onko tarpeen luoda uusi, korvaava rahoitusmalli vai voisiko nykyistä palvelusetelijärjestelmää laajentaa?
Siirtyminen palvelusetelijärjestelmästä asiakassetelijärjestelmään ei tule olemaan ongelmaton nykyisten palvelutuottajien kannalta, koska setelien arvot samastakin palvelusta samassa maakunnassa vaihtelee.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

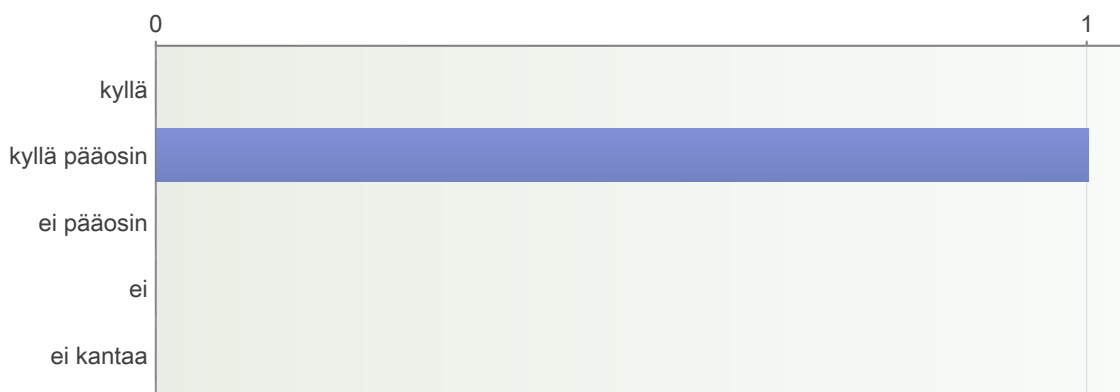
31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelijärjestelmä saattaa pirstaloida esimerkiksi nykyisen sairaalatoiminnan ja erikoissairaanhoidon voimavarojen käytön kannalta epätarkoituksenmukaisella tavalla kun se pakottaa yhtiöittämään asiakassetelijärjestelmän piirissä olevat maakunnan omatkin toiminnot. Laajasti käyttöön otettava asiakassetelijärjestelmä käynnistää ennakoimattoman prosessin, jonka lopputulosta ja kustannusvaikutuksia on vaikea ennakoida. Toiminta menee markkinoiden ohjaamaksi. Lakiesitys ei anna selkeää vastausta sairaanhoidollisten tukipalvelujen tulevaisuudesta: voiko ne tarjota palveluja sekä maakunnan liikelaitokselle, ja yhtiöinä toimiville sote-keskuksille vai joutuuko nekin osallistumaan kilpailuun markkinoilla.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

33. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan kannalta kyllä, mutta maakunnan kannalta perusteluissa mainittu asiakassetelipalveluiden 15 %:n vähimmäistaso on maakuntien erilaisuus ja niiden itsehallinto huomioiden ongelmallinen.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

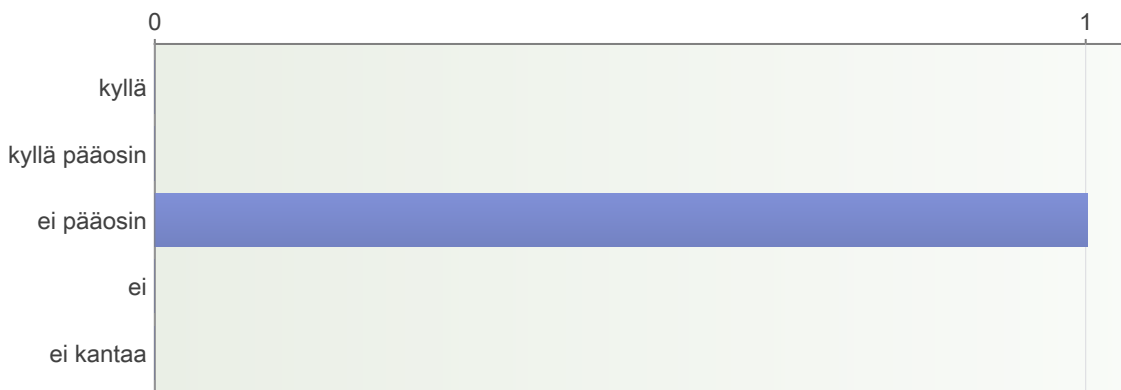
Vastaajien määrä: 1

- Mikäli asiakas kykenee tosiasiasa hyödyntämään henkilökohtaisen budjetin suomia mahdollisuuksia. Muodostuuko valinnanvapaudesta myös riski, että asiakas käyttää valinnanmahdollisuuttaan oman palvelutarpeensa kannalta epätarkoituksenmukaisesti ja onko vaarana, että valintaan vaikuttaa palveluntarjoajan intressi ja myös pitempiaikaisessa asiakassuhteessa asiakkaan riippuvuus palveluntuottajasta.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

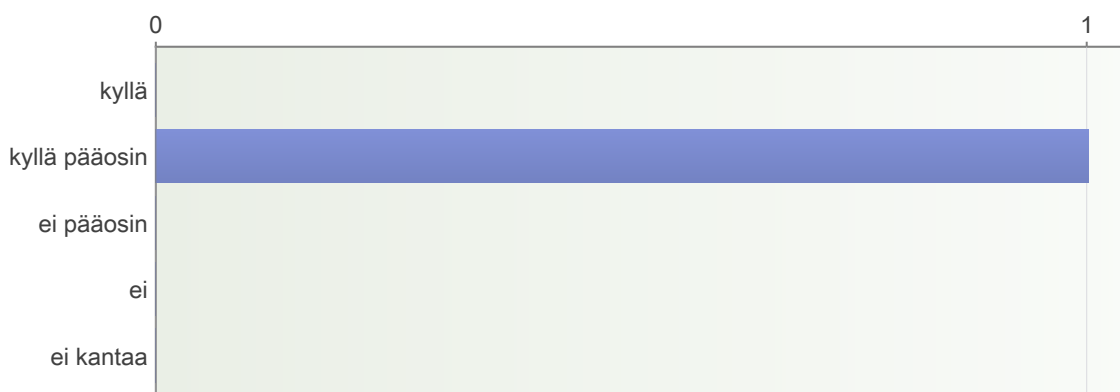
37. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kysymys on kokonaan uudesta toimintamallista, jonka tosiasiallisia vaikutuksia ei tunneta eikä niitä ole myöskään lakiesityksen yhteydessä kunnolla arvioitu. Kustannusvaikutuksia ja esitetyn järjestelmän toimivuutta ei ole kunnolla selvitetty. Tältä osin tarvitaan jatkovalmistelua.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

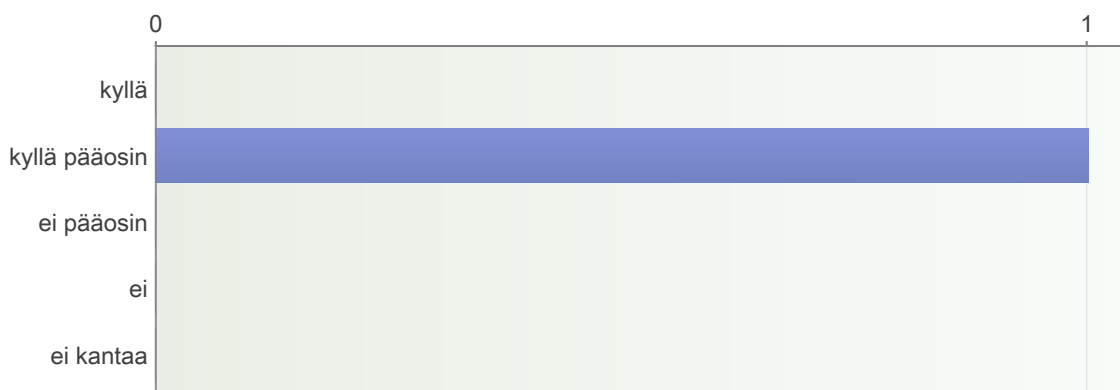
39. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sopimusmenettely vaatii maakunnilta uudenlaista osaamista, jota ei ole käytettävissä heti 1.1.2019.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

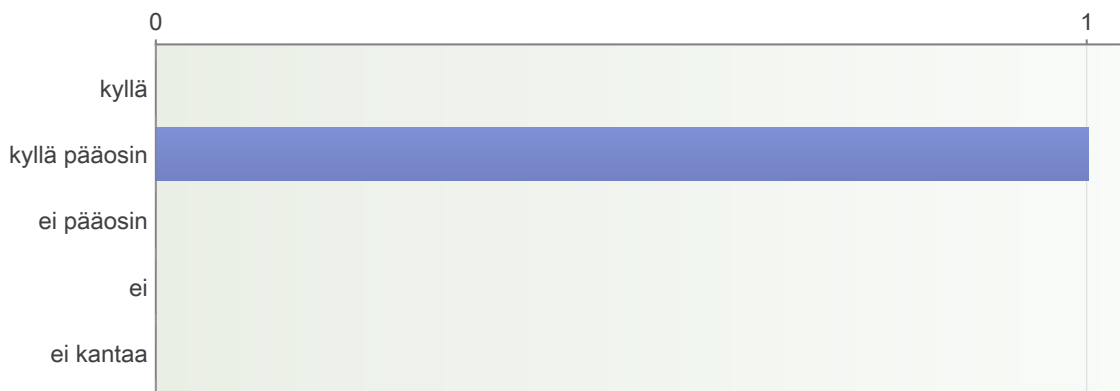
41. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sote-keskusten kanssa tehtävät sopimukset tulevat olemaan haastava tehtävä, koska niissä tulisi kyetä luomaan riittävät kannusteet laaja-alaiseen yhteistyöhön kuntien ja niissä olevien toimijoiden kanssa ennaltaehkäisevän toiminnan varmistamiseksi. Myös henkilökohtaisen budjetin sopimuskäytäntö vaatii vielä jatkovalmistelua sen varmistamiseksi, miten asiakkaalle hyväksyttävän budjetin tarkoituksenmukaisesta käytöstä kantavat kokonaisvastuuta eri palveluntuottajat.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

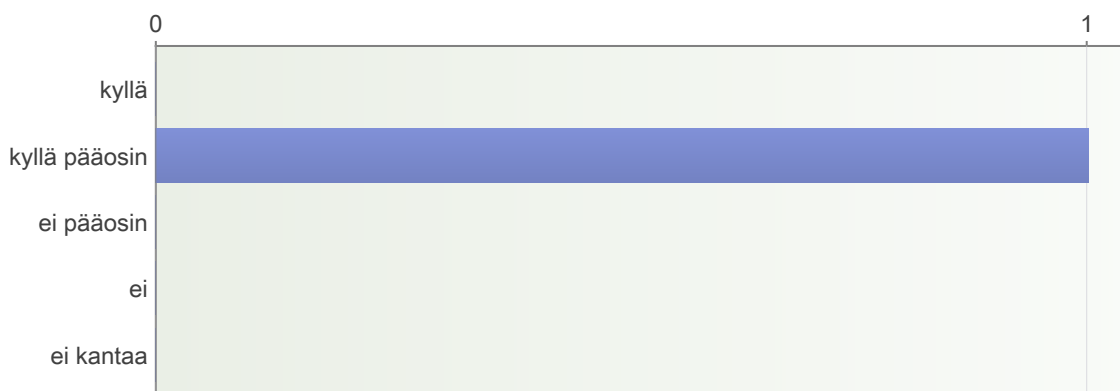
Vastaajien määrä: 1

- Palveluntuottamiselle ja palvelun tuottajille on voitava asettaa velvoitteita, mutta se ei saa johtaa siihen että kynnyks päästä palveluntuottajaksi muodostuu liian korkeaksi. Valinnanvapauden ja kilpailun toteutumisen kannalta on välttämätöntä, että uudetkin ja aloittavat toimijat voivat päästä markkinoille. Erityisesti korkeat tietojärjestelmävaatimukset ja raportointivelvollisuudet voivat asettaa kynnyksen pienille yrityksille päästä palveluntuottajiksi.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

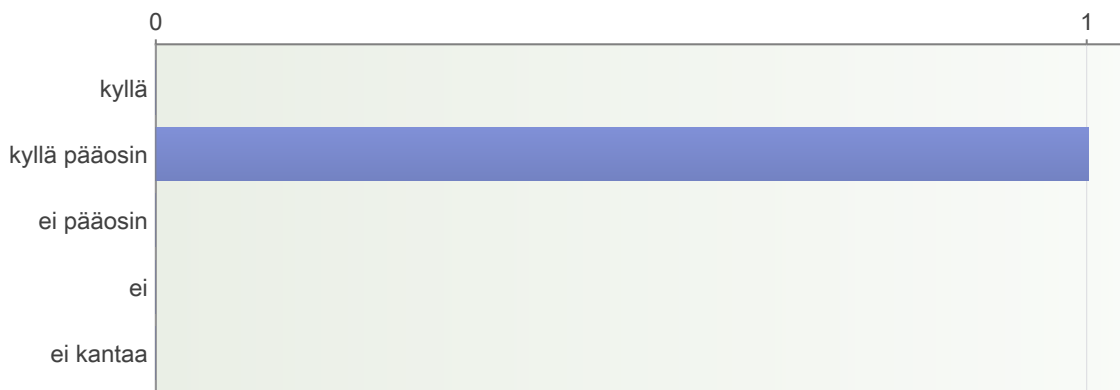
45. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Korvausten oikean tason määrittely tulee olemaan vaikeaa erityisesti jos tavoitellaan laajaa kattavuutta ja väestötason vaikuttavuutta sote-keskusten palveluissa. Kysymys on niin merkittävästä koko palvelujärjestelmää muuttavasta uudistuksesta, että se edellyttää kokeilutoimintaa ja pilotointia sekä oikean palveluvalikoiman että oikean korvaustason löytämiseksi. Järjestelmään sisältyy mahdollisuus asiakasvalikointiin ja sen toteutuminen on todennäköistä, koska yritykset pääsevät luomaan tarjontaa omista intresseistään käsin toisin kuin maakunnan liikelaitos ja sen yhtiöt, joiden vastuulle on vaarana jäädä vaativimmat asiakkaat jo olevina asiakkuuksina.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

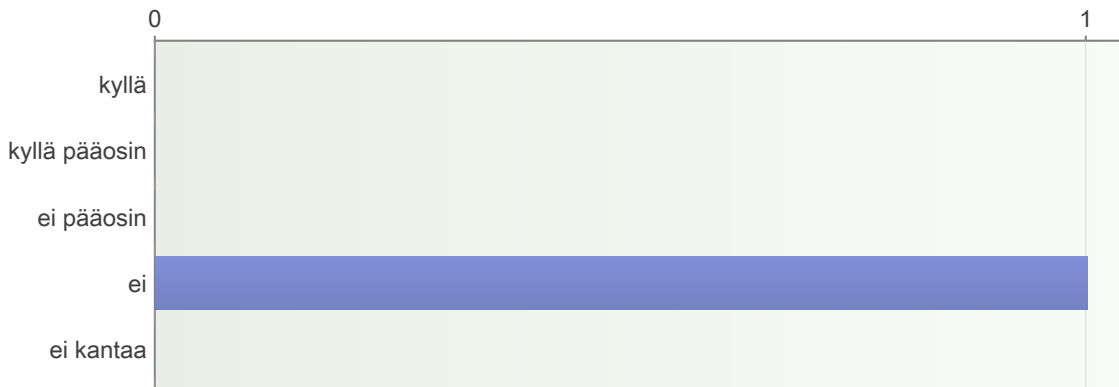

47. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

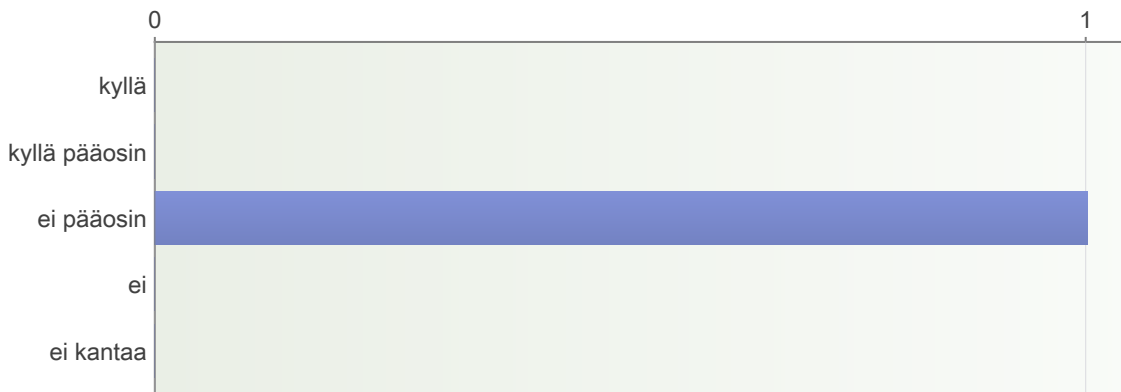
49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Koko valinnanvapauslaki on vielä keskeneräinen. Valinnanvapauden toimeenpano vaatii riittävän siirtymäajan, koska se muuttaa koko julkista palvelujärjestelmää "juuria" myöten. Lakiluonnoksessa esitetty siirtymäaika johtaa jo lähtötilanteessa epätasapainoon julkisen ja yksityisen toiminnan välillä ja suoranaisen uhkan palvelujen jatkuvuuden turvaamiselle. Lainsäädäntö tulee saada kokonaan valmiiksi ja sen pohjalta tulee määritellä mm. tietojärjestelmätarpeet ja toteuttaa ne ennen kuin valinnanvapauden käytännön toteutus voi alkaa. Valinnanvapauden toimeenpanoa ei tule ajoittaa samaan ajankohtaan sote-palvelujen maakunnallistamisen kanssa pelkästään siitä syystä, että se jo yksinään asettaa koko järjestelmän häiriöttömän toiminnan koetukselle. Valinnanvapauden toimeenpano yhtiöittämisineen voitaisiin aloittaa aikaisintaan 1.1.2021 ja koko laajuudessaan se olisi mahdollista hallitusti toteuttaa aikaisintaan 1.1.2023 alkaen. Edellytyksenä tällöinkin on, että tietojärjestelmätyöhön päästään vielä vuoden 2018 aikana. Toimeenpanoon varattuna aikana on mahdollista laajentaa jo toimivaa palvelusetelijärjestelmää, yhtenäistää sitä sekä pilotoida henkilökohtaista budjettia rajatuissa puitteissa.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

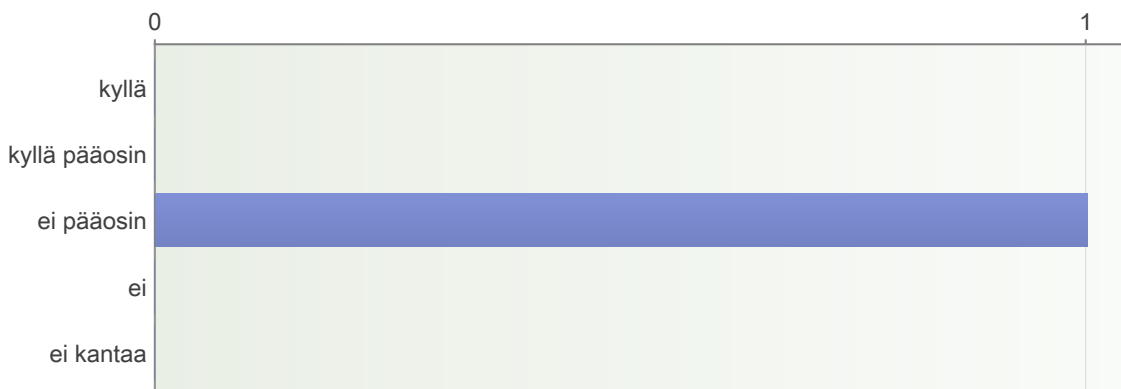
51. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauslakiluonnos asetuksenantovaltuuksineen kaventaa maakunnan mahdollisuuksia toteuttaa järjestämisvastuuseen kuuluvaa ohjaamista ja myös itsehallinnollista päätösvaltaa. Järjestämisvastuuseen kuuluva kustannusten hallinta ja kustannusvaikuttavuuden aikaansaaminen markkinapohjaisessa ja valinnanvapauteen pohjautuvassa monituottajajärjestelmässä edellyttää hyvää tietopohjaa asiakkaista, asiakastarpeista ja kustannuksista sekä niiden hallinta taas toimivia tietojärjestelmiä. Sen vuoksi nämä tulee saada kuntoon ennen kuin valinnanvapauslainsäädäntöä ryhdytään panemaan toimeen.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

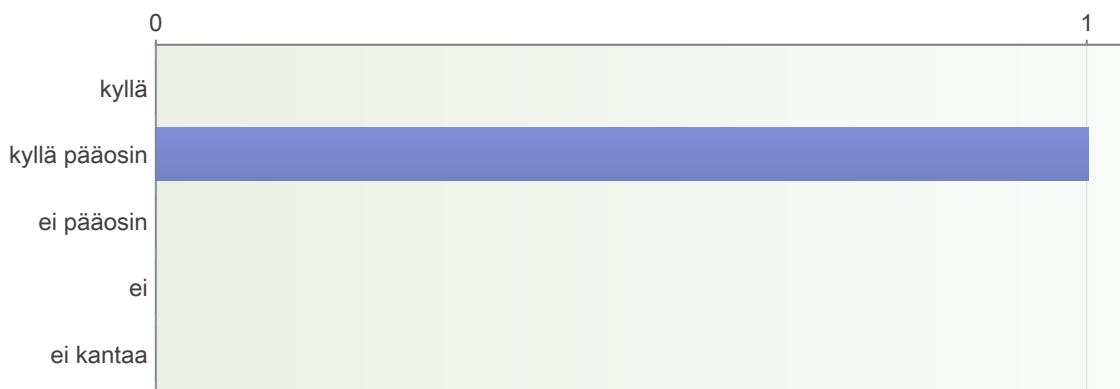
53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kysymys on niin laajasta palvelutoiminnan avaamisesta markkinoille, että sen vaikutuksia on vaikea ennakoida. Riskinä on, että euromääräisesti arvioiden pääosan markkinoista "valtaa" suuret toimijat ja uusien toimijoiden markkinoille pääsy on vaikeaa. Näin erityisesti suoran valinnan palveluissa. Asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti mahdollistaa markkinoiden monipuolistumisen, mutta esimerkiksi palveluasumiseen liittyvissä palveluissa investointien kokoluokka rajaa ulos pienemmät toimijat.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Maksusetelipalveluissa ja henkilökohtaisen budjetin palveluissa pienillä toimijoilla on mahdollisuus päästä markkinoille. Alihankinnat voivat myös luoda mahdollisuuksia pienille yrityksille. Erityisesti terveydenhuollon puolella markkinat todennäköisesti keskittyy isoille toimijoille ammattitaitoisen työvoiman saatavuuden ja toiminnan edellyttämien tietojärjestelmä- ja muiden velvoitteiden vuoksi.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

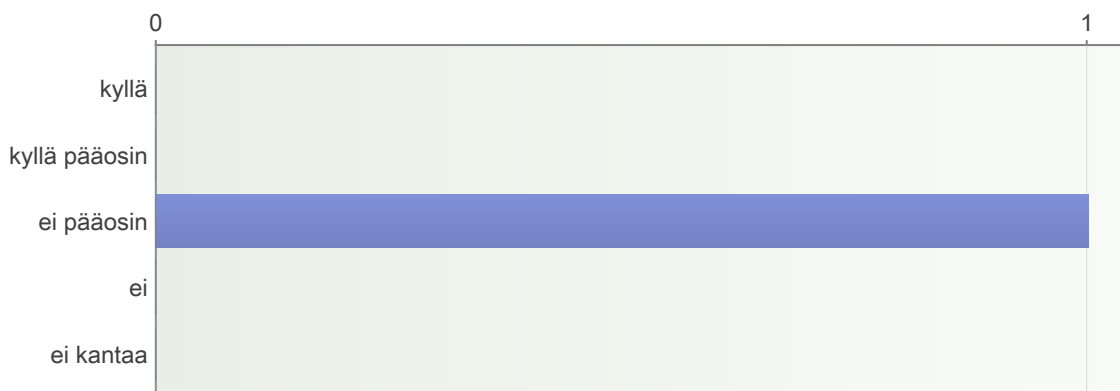
57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Parhaimmillaan parantaa laatua ja palvelujen saatavuutta. Lisäksi valinnanvapaus lisää asiakaslähtöisyyttä ja siltä pohjalta tapahtuvaa palvelujen räätälöintiä.
Palveluntuottajat ovat herkempiä kuuntelemaan asiakkaita, koska asiakkaalla on mahdollisuus valita palveluntuottaja tai palveluja antava henkilö. Valinnanvapaus lisää palvelujen kysyntää ja sitä kautta painetta kustannusten kasvuun.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

59. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Nykyisellään kolmas osa väestöstä käyttää yksityisiä palveluja. Järjestelmämuutos tuo julkisen rahoituksen piiriin merkittävän määrän uusia asiakkaita ja lisää sitä kautta julkisia kustannuksia. Riskinä on, että palvelut keskittyvät isompiin taajamiin ja haja-alueiden palvelut ohenee.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lain yleisperusteluissa on tuotu esille uudistukseen liittyvät riskit ja muut vaikutukset siltä osin kuin ne on ennakoitavissa. Vaikutusarvioinneissa on perustellusti kiinnitetty huomioita siihen, että sote-uudistukselle asetettujen integraatio-, talous- ja yhdenvertaisuustavoitteiden saavuttaminen valinnanvapauden myötä vaarantuu ja tähän tulisi jatkovalmistelussa erityisesti jatkovalmistelussa paneutua

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Nykyisin hyvin toimivat ja pitkälle integroidut ja kustannustehokkaat palvelut on vaarana pirstoutua usean eri toimijan toiminnaksi ja pahimmillaan millään toimijalla ei ole riittävän vahvaa pohjaa turvata kattavia palveluja alueen väestölle. Yleislääkärin vastaanotolle pääsy nopeutuu, mutta integraatio erikoissairaanhoidon voi huonontua. Palveluasumisen osalta syntyy ylitarjontaa, mikä johtaa joidenkin toimitilojen vajaakäyttöön. Sama saattaa olla tilanne myös terveyskeskustilojen osalta. Nykyisen henkilöstön asema on epävarma.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauden lisääminen on lähtökohtaisesti hyvä asia niin asiakkaiden kannalta kuin myös kustannustehokkuuden lisäämisen kannalta edellyttäen, että muutos toteutetaan hallitusti. Lainsäädäntöä tulee tarkentaa eri valinnanvapausmuotojen perussisällön osalta ja jättää maakunnille harkintavaltaa valinnanvapauden laajuuden määrittelyssä. Lainsäädännön toimeenpanolle tulee varata riittävästi aikaa sen jälkeen kun laki on eduskunnassa hyväksytty. Jos maakunta-sote toteutuu 1.1.2019, on realistista ottaa valinnanvapaus asteittain käyttöön vuoden 2021 alusta lukien kahden vuoden siirtymäajalla, jolloin maakunnat saavat organisaationsa, yhtiönsä, palvelujärjestelmänsä ja tietojärjestelmänsä sellaiseen kuntoon, että ne kykenevät hallitsemaan markkinapohjaiseen tuotantoon pohjautuvaa kokonaisuutta sekä asiakkuuksien että kustannusten osalta.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.